

---

Argos Radio1  
08 oktober 2016

## Interview met directeur Rhodia Maas van DT & V

Een interview van Willem de Haan

---

\*\*\* START TRANSCRIPTIE\*\*\*

*In de vrijheidsbeperkende locatie in Ter Apel werken mensen aan hun terugkeer in principe moet dat binnen 12 weken gebeuren, op 1 mei van dit jaar zaten er 45 mensen langer dan één jaar, sommigen zitten er langer dan 5 of 6 jaar. Hoe kan dat?*

Rhodia Maas: “Nou ja dat kan als er voor ons aanleiding is om het verblijf langer toe te staan. Daar zit vaak een complexe materie achter mensen die ziek zijn, mensen psychische problematiek hebben waarbij uiteindelijk er geen verblijfsvergunning in het verschiet ligt terugkeer ook heel ingewikkeld blijkt omdat mensen toch niet mee willen werken aan hun terugkeer en wij uiteindelijk ook constateren dat het zogenaamde op straat zetten, het beëindigen van de voorzieningen, wat uiteindelijk het ultimatum remedie is voordat sprake zou zijn van bewaring of gedwongen vertrek dat in die gevallen niet aan de orde is.”

*Maar waarom doet u dat niet dan? U kan zeggen je werkt niet mee, het duurt nu al zo lang, einde oefening.*

“Dat doen we dus in een aantal gevallen, maar we maken wel altijd een humanitaire afweging. Dus als iemand echt psychiatrisch in de problemen zit maar geen mogelijkheid heeft om ergens opgevangen te worden, want anders zou dat wel aan de orde zijn of medisch problematiek heeft omdat iemand in een rolstoel zit, ja om dan iemand op straat te zetten gaat wel heel ver”.

*Hoe lang kan dat dan voortduren bij sommige dossiers?*

“ja dat is een ingewikkelde vraag, kijk wat je natuurlijk blijft proberen is om de mensen te overtuigen om vrijwillig terug te gaan, wat je ook blijft proberen is om te kijken of gedwongen vertrek aan de orde zou kunnen zijn, maar dat is in een aantal gevallen heel ingewikkeld en dan kan het dus inderdaad lang duren.”

*Maar op een gegeven moment komt er een soort humanitaire grens in zicht lijkt mij, ik bedoel mensen moeten zich elke dag melden, geen kans op scholing of werk of studie, dat is vrij uitzichtloos he dat heeft ook een psychische component op een gegeven moment ?*

“Ja, maar uiteindelijk ze hebben geen kans op scholing etcetera omdat ze ook geen verblijfsvergunning hebben, ze mogen hier niet zijn, ze zijn illegaal in Nederland. Ze mogen hier niet zijn, de rechter en de IND hebben daar regelmatig naar gekeken en dan is het uiteindelijk toch echt zo dat mensen geen recht hebben op allerlei voorzieningen, en formeel ook geen recht op onderdak op die VBL. Alleen uit humanitair oogpunt wordt dat onderdak dan gecontinueerd.”

*Dat is natuurlijk sympathiek kan je zeggen, u hoeft die mensen niet op te vangen maar toch zegt u: ik doe dat; tegelijkertijd je kan toch niet eindeloos laten voortbestaan, er moet toch een oplossing komen?*

“Ja maar uiteindelijk ligt de oplossing in de mensen zelf. Kijk daar waar er sprake is van een nationaliteit waarbij gedwongen vertrek niet aan de orde is, bijvoorbeeld Irak, omdat de Irakese autoriteiten niet meewerken aan gedwongen vertrek, is er geen andere oplossing dan dat de vreemdeling zelf tot inzicht komt dat dit inderdaad een vrij hopeloze situatie is.”

*En als die vreemdeling dat niet doet dan zegt u: dan is de consequentie dat je hier blijft zitten, ook al duurt dat 10 of 20 jaar?*

“Ja dat is heel naar en heel vervelend, maar dat is inderdaad wel de consequentie.”

*Is het nu zo dat mensen niet terug willen of dat ze in sommige gevallen ook niet terug kunnen?*

“In heel veel gevallen is er natuurlijk sprake van niet terug willen, in bijna alle gevallen. Mensen komen hier niet om uiteindelijk terug te gaan, maar in een beperkt aantal gevallen kunnen mensen niet terug, dat leidt ook op termijn tot een verblijfsvergunning op grond van buiten schuld criterium.”

*Hoe kom je daar nu achter eigenlijk of het niet willen of niet kunnen is?*

“Daar kom je achter door gesprekken te voeren met mensen, door mee te gaan naar ambassades om te kijken wat daar gebeurt, contact houden met de IOM en andere organisaties die terugkeer regelen, bij mensen blijven aandringen op: ben je daar nu geweest, wat heb je daar gedaan, wat zijn je activiteiten, en ja als mensen niks doen, dan is er in elk geval sprake van niet mee willen werken aan terugkeer. “

*In een rapport van de Adviescommissie voor Vreemdelingenzaken van 2015 werd opgemerkt dat landen van herkomst er vaak helemaal geen zin in hebben om hun landgenoten weer terug te nemen, dat is gezichtsverlies, er is vaak beperkte opvangcapaciteit, en omgekeerd sturen de mensen die hier relatief veel geld naar hun land van herkomst, naar hun familie, dat is een belangrijke inkomenspost voor die landen .*

“Dat zijn inderdaad argumenten voor landen om niet mee te werken aan gedwongen terugkeer, en in de praktijk merken wij dat een aantal landen niet meewerken aan gedwongen terugkeer. Maar vrijwillige terugkeer is eigenlijk, dat is onze ervaring, altijd mogelijk. Onze ervaring is dat iemand die terug wil heel snel terug is. En dat daar waar mensen dus zeggen: ik wil wel terug maar het lukt niet eigenlijk altijd sprake is van toch het zelf traineren van eh de eigen terugkeer .”

*Een Togolees in onze uitzending kan niet aan een geboortebewijs komen terwijl zijn ambassade dat wel eist om reisdocumenten af te geven. Toch wordt hij op straat gezet door uw dienst omdat hij niet mee zou werken aan terugkeer.*

“Ja omdat de vraag is of er iet ook andere documenten zouden zijn behalve dat geboortebewijs waarmee hij kan bewijzen dat hij uit Togo komt. De consul wil een geboortebewijs, of ander ondersteunend materiaal. Het geboortebewijs is natuurlijk het meest duidelijke, maar iemand heeft meestal ook familie in het land van herkomst dus dat betekent dat je ook op basis van ander ondersteunend bewijs kan aangeven waar je vandaag komt. “

*Stuur je als DT en V een vader en moeder met jonge kinderen naar verschillende landen terug, als dat volgens de regels zou kunnen?*

“Wij zullen altijd proberen om ervoor te zorgen dat een vader en moeder met kinderen niet geschieden worden uitgezet. Maar ook daar geldt weer dat er een verschil is: bestond het gezin al in het land van herkomst of is dat hier ontstaan terwijl mensen alle twee geen verblijfsvergunning hadden; is er wel of geen mogelijkheid om te zorgen dat ze gezamenlijk teruggaan, dus er zitten ook daar weer allerlei haken en ogen aan. Maar absoluut, u heeft helemaal gelijk, wij zullen er altijd zoveel mogelijk voor waken om gezinnen geschieden uit te zetten, maar het kan wel.” *Mag je er wel mee dreigen?*

“Dreigen vind ik een ingewikkeld woord, je kan mensen wel voorlichten over datgeen wat er mogelijk is en dat kan natuurlijk ervaren worden als dreigen dat geloof ik zomaar maar uiteindelijk gat het wel om de voorlichting van: joh werk mee aan je terugkeer dan kunnen we iets gezamenlijks doen maar als je dat niet doet: u heeft allemaal geen recht op verblijf in Nederland en dan uiteindelijk komen we – als art 8 EVRM niet in de weg staat – toch aan gedwongen uitzetting en dan eventueel naar verschillende landen, dat kan.”

*Uitgeprocedeerde asielzoekers en hun advocaten dichten uw ambtenaren vaak veel macht toe, maar je kan ook omgekeerd zeggen: die abtenaren zijn eigenlijk redelijk onmachtig, het enige wat ze kunnen doen is dreigen wanneer mensen niet meewerken aan terugkeer. hoe ziet u dat?*

“Uiteindelijk denk ik dat het alle twee waar is, natuurlijk bevindt de DT en V ambtenaar zich in een vorm van machtspositie ten aanzien van de vreemdeling, ik denk dat je daar ook heel erg van bewust moet zijn, we zijn mensen nu ook aan het trainen in een bepaalde gesprekstechniek om er voor te zorgen dat zo'n vertrekgesprek zoveel mogelijk gelijkwaardig plaatsvindt. Aan de andere kant hebben we niet alleen de dreigmacht, maar ook de overredingskracht: wat is je leven waard als je hier illegaal blijft, welke mogelijkheid hebben we om je een opleiding te geven om je een zachte landing te geven in het land van herkomst dus er is ook heel veel positieve overredingskracht die de DT en V medewerker kan gebruiken en niet die dreigende taal.”

*Zou de verantwoordelijkheid om documenten te vinden niet een gezamenlijke inspanning van de vreemdeling en de DT en V ambtenaar moeten zijn bij de terugkeergesprekken?*

“Op het moment dat een vreemdeling meewerkt aan zijn terugkeer geven wij alle medewerking waar we maar kunnen, maar we nemen de verantwoordelijkheid niet over. Het blijft de verantwoordelijkheid van de vreemdeling.”

*Zijn er andere landen die het ei van Columbus hebben gevonden als het gaat om terugkeer?*  
“Je ziet dat alle landen met dezelfde problematiek worstelen. Het ei van Columbus zal ook niet te vinden zijn, omdat het altijd gaat om individuele mensen, het gaat om individuen met hun eigen afwegingen, hun eigen belangen hun eigen wensen en hoop, en daar is geen pasklare oplossing voor dat is altijd maatwerk. Maar ik blijf er van overtuigd: Op het moment dat iemand echt terug wil dan heeft hij binnen no time een document en kan hij terug.”

\*\*\* EINDE TRANSCRIPTIE\*\*\*